

Kungsbacka kommun

Förstudie avseende nyanländas
boendesituation utifrån
barnkonventionen

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
2. Inledning.....	4
3. Barnkonventionen.....	5
4. Etableringsboende	6
5. Ansvarsfördelning avseende etableringsboende	6
6. Hur har kommunstyrelsen beaktat barnperspektivet i relation till Eksta/Tempushus vad avser kontrakt och uppsägning?	7
7. Hur har Tempohus beaktat barnperspektivet i relation till kontrakt och uppsägningar?	7
8. Vilken samverkan har skett mellan Tempohus, nämnden för gymnasium och arbetsmarknad och kommunstyrelsen rörande kontraktets längd, uppsägningar och den aktuella målgruppen?	8
9. Hur har nämnden för gymnasium och arbetsmarknad arbetat med den aktuella gruppen, exempelvis i syfte att undvika behov av akutboende?	9
10. Hur styrs boendefrågor för utsatta grupper, däribland barn?	9
11. Hur hanteras frågan om bostäder för utsatta grupper ur ett långsiktigt perspektiv?	11

12. Hur styr och samordnar kommunstyrelsen en sammanhållen etablerings- och integrationsverksamhet kopplat till boendefrågan?	11
13. Slutsatser.....	12
Bilaga 1. Bakgrund	15
Bilaga 2. Källförteckning.....	17

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungsbacka kommun genomfört en förstudie avseende kommunstyrelsen, nämnden för gymnasium & arbetsmarknad och Tempohus arbete avseende boendefrågan för nyanlända barn och familjer. Syftet har varit att översiktligt kartlägga hur berörda parter har hanterat barnets bästa och barnkonventionen i relation till frågan om boende.

Sammanfattningsvis visar förstudien att barnrättsperspektivet inte har varit närvarande i den politiska styrningen eller samverkan avseende boendefrågan för nyanlända barnfamiljer. Det saknas dokumentation i samverkan rörande barnrättsperspektivet i boendefrågan för nyanlända barnfamiljer.

Vidare bereddes beslutet om tvåårskontrakt för etableringsboende inte med hjälp av förvaltningen. För framtida beslut som avser nyanländas boendesituation ser vi en risk för att barnrättsperspektivet inte beaktas om inte gängse beredning sker.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Kommunrevisionen har beslutat att genomföra en förstudie om kommunstyrelsen, nämnden för gymnasium & arbetsmarknad och Tempohus arbete avseende boendefrågan för nyanlända barn och familjer. En mer utförlig bakgrundsbeskrivning återfinns i bilaga 1.

2.2. Syfte och frågor

Förstudiens syfte har varit att *översiktligt* kartlägga hur berörda parter har hanterat barnets bästa och barnkonventionen i relation till frågan om boende.

Förstudien utgör ett kunskapsunderlag för kommunrevisionen i det fortsatta granskningsarbetet. I förstudien har följande frågor besvarats:

- ▶ Hur har kommunstyrelsen beaktat barnperspektivet i relation till Eksta/Tempohus vad avser kontrakt och uppsägningar?
- ▶ Hur har Tempohus beaktat barnperspektivet i relation till kontrakt och uppsägningar?
- ▶ Vilken samverkan har skett mellan Tempohus, nämnden för gymnasium & arbetsmarknad och kommunstyrelsen rörande kontraktens längd, uppsägningar och den aktuella målgruppen?

- På vilket sätt har barnrättsperspektivet beaktats i denna samverkan?
- ▶ Hur har nämnden för gymnasium & arbetsmarknad arbetat förebyggande med den aktuella gruppen, exempelvis i syfte att undvika behov av akutboende?
 - Hur har barnrättsperspektivet beaktats i detta arbete?
- ▶ Hur styrs boendefrågor för utsatta grupper, däribland barn?
 - Hur beaktas barnrättsperspektivet i frågor som rör boende för utsatta barn?
- ▶ Hur hanteras frågan om bostäder för utsatta grupper ur ett långsiktigt perspektiv?
- ▶ Hur styr och samordnar kommunstyrelsen en sammanhållen etablerings- och integrationsverksamhet kopplat till boendefrågan?

2.3. Ansvarig nämnd

Förstudien avser kommunstyrelsen, nämnden för gymnasium och arbetsmarknad samt Tempohus AB.

2.4. Avgränsning

Förstudien har avgränsats i enlighet med ställda frågor.

2.5. Metod

Förstudien har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Källförteckning framgår av bilaga 2.

3. Barnkonventionen

Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Bland annat ska det i alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Sverige ratificerade barnkonventionen 1990. FN:s barnkonvention är svensk lag sedan den 1 januari 2020. Enligt lagen ska barnets rättigheter beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i ärenden som rör barn. I lag och konvention återfinns även skrivningar kring barnets rätt till levnadsstandard.

Barnkonventionen slår fast barnets rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Konventionsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att bistå barnets vårdnadshavare för att säkerställa barnets rätt till en skälig levnadsstandard. Vid behov ska staterna även erbjuda materiellt bistånd och utarbeta stödprogram för att garantera denna rättighet gällande bostad.

Enligt FN:s barnrättskommitté ska rätten till bostad tolkas som en rätt att bo någonstans i trygghet, fred och under värdiga former. Kommittén betonar att rätten till bostad hänger samman med alla andra rättigheter i barnkonventionen. Bostaden behöver skapa förutsättningar för barnet att få sin rätt tillgodosedd till lek, vila och fritid. Bostaden behöver också skapa förutsättningar till studiero i hemmet för att säkra barnets rätt till utbildning.

För att kommuners arbete ska utgå från FN:s konvention om barnets rättigheter krävs ett barnrättsperspektiv. Ett *barnrättsperspektiv* är ett perspektiv som motsvarar konventionens barnsyn, det vill säga utgår ifrån grundprinciperna i FN:s barnkonvention.

Kommunfullmäktige i Kungsbacka antog 2014 en policy avseende barnkonventionen. Av den framgår att Kungsbacka kommun vill:

- ▶ tillsammans med barn och unga i Kungsbacka kommun bygga hållbara strukturer för att barn och unga ska kunna tillgodogöra sig sina rättigheter
- ▶ att vuxna som arbetar i kommunen ska vara skickliga och modiga aktörer för barn och unga gällande deras rättigheter
- ▶ att barn och unga i kommunen ska känna till sina rättigheter och ha verktyg att använda dem
- ▶ att barn och unga i kommunen ska ha en trygg, utvecklande och hälsosam livsmiljö samt att de barn och unga som lever i en utsatt situation ska känna sig inkluderade och ha förutsättningar att påverka sina liv.

I kommunen finns även framtagna mallar för barnrättsbaserat beslutsunderlag samt för prövning av barnets bästa.

4. Etableringsboende

Alla kommuner ska varje år ta emot ett bestämt antal personer som anvisas av Migrationsverket för bosättning och som har fått uppehållstillstånd. Fördelningen påverkas av hur många nyanlända som kommunen har tagit emot tidigare och hur den lokala arbetsmarknaden ser ut. Kommunerna ansvarar för att ta emot nyanlända för bosättning enligt bosättningslagen.

Rättspraxis¹ ger kommuner rätt att säga upp nyanländas hyreskontrakt efter det att den tvååriga etableringstiden gått ut. I bosättningslagen framgår inga direkta krav på vilken typ av bostad som ska erbjudas vid etableringstiden eller om boendet får begränsas till en viss tid. Av förarbetena till bosättningslagen framgår dock att intentionen är att kommunerna i så stor utsträckning som möjligt bör erbjuda de nyanlända som anvisas permanenta bostäder, men att det inte kan uteslutas att kommuner tvingas erbjuda bostäder av tillfällig karaktär för att kunna fullgöra sin skyldighet.

I Kungsbacka kommun erbjuds nyanlända tidsbegränsade boenden under två år. Kommunfullmäktige beslutade i maj 2018 att godkänna att Eksta bildade ett dotterbolag, Tempohus AB, för hantering av temporära bostäder. Enligt Ekstas bolagsordning ska Eksta förvalta bostadshus med hyresrätter och därmed främja bostadsförsörjningen i

kommunen. Av ägardirektivet för Tempohus framgår att Tempohus ska samverka med Eksta och kommunen för att mottagandet av nyanlända i Kungsbacka ska ske på ett ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

Beslutet om tvåårskontrakt för etableringsboende beslutades av Tempohus styrelse genom fastställande av riktlinjer för hyresfrågor. Av riktlinjerna framgår att Tempohus syfte är att erbjuda tillfälliga bostäder, främst för nyanlända som placerats i Kungsbacka. Den boende ska själv skyndsamt söka permanent bostad och ska vid kontraktskrivande uppvisa att de står i Kungsbackas kö för bostadsförmedling och liknande kösystem i andra städer.

5. Ansvarsfördelning avseende etableringsboende

I Kungsbacka kommun är flera parter på olika sätt ansvariga för frågor kopplat till boende för nyanlända:

Kommunstyrelsen ansvarar för att:

- ▶ Leda, besluta och samordna en sammanhållen etablerings- och integrationsverksamhet för nyanlända invandrare och ensamkommande barn.

Tempohus ska:

- ▶ Uppföra och förvalta temporära bostäder. Bygglovet för bostäderna sträcker sig till 2026.

¹ Kammarrättens dom 2018-03-26 (Mål nr 4155-18)

Nämnden för gymnasium och arbetsmarknad ansvarar för att:

- ▶ Utveckla och driva arbetet med etablering av ensamkommande barn, ensamstående vuxna och familjer.
- ▶ Ansvarar för myndighetsutövning avseende försörjningsstöd och övrigt ekonomiskt bistånd samt bistånd i form av akut boende.

Därtill har nämnden för individ och familjeomsorg ansvar för bistånd i form av tillfälligt boende och skyddat boende vid våld i nära relationer samt bistånd i form av boende för grupper som har svårt för att få och behålla boenden på den ordinarie bostadsmarknaden.

6. Hur har kommunstyrelsen beaktat barnperspektivet i relation till Eksta/Tempohus vad avser kontrakt och uppsägning?

Inför att Tempohus beslutade om att anta riktlinjerna där kontrakten ska gälla i två års tid fördes samtal mellan kommunstyrelsens presidium och ordföranden i styrelsen för Tempohus. Av intervjuer framkommer att samtalen mellan kommunstyrelsens presidium och ordförande för styrelsen i Tempohus resulterade i att kontrakten skulle sammanfalla med etableringsperioden och därför vara gällande två år. De samtal som fördes angående frågan dokumenterades inte.

Inför och under dialogen mellan kommunstyrelsens presidium och Tempohus styrelse avseendet tvåårskontrakten framgår av

intervju att frågan inte bereddes med hjälp av förvaltningen. I intervju uppges att barnperspektivet beaktades i dialogerna mellan kommunstyrelsens presidium och styrelsen för Tempohus. Det finns däremot inget dokumenterat avseende barnperspektivet och hur detta beaktades vad avser kontraktets längd och att barnfamiljer riskerar att stå utan boende efter tvåårskontrakten löper ut.

7. Hur har Tempohus beaktat barnperspektivet i relation till kontrakt och uppsägningar?

Vid intervju med VD och styrelseordförande för Tempohus uppges att Tempohus fört diskussioner utifrån barnperspektivet. Av intervjun har det inte framgått på vilket sätt Tempohus tagit hänsyn till barnperspektivet vid beslutet om kontraktslängden avseende boende för nyanlända.

Tempohus har inte genomfört någon dokumenterad barnkonsekvensanalys i samband med beslutet om riktlinjerna för tvåårskontrakten. Det görs heller inte vid uppsägning av tvåårskontrakten. Det finns inget dokumenterat om att Tempohus har beaktat barnperspektivet i frågan.

8. Vilken samverkan har skett mellan Tempohus, nämnden för gymnasium och arbetsmarknad och kommunstyrelsen rörande kontraktets längd, uppsägningar och den aktuella målgruppen?

Vid intervju uppges att samverkan avseende kontraktets längd ägt rum genom samtal mellan kommunstyrelsens presidium och styrelsen för Tempohus. Vidare uppges att båda parter var överens om att längden på kontrakt för Tempohus skulle vara två år. Denna samverkan finns inte dokumenterad. Nämnden för gymnasium och arbetsmarknad deltog inte i samtal eller samverkan avseende kontraktets längd.

Enligt intervjuer fastställdes kontraktets längd till två år i syfte att kontraktets längd skulle sammanfalla med etableringsperioden.

Sex månader innan tvåårsperioden gått ut säger Tempohus upp kontrakten. I samband med uppsägningen informerar Tempohus nämnden för gymnasium och arbetsmarknad om vilka familjer som kommer flytta ut. Genom informationen kan nämnden för gymnasium och arbetsmarknad löpande följa upp hur många bostadskontrakt som löper ut samt hur många av familjerna som hittat egen bostad. Nämnden tar även fram och följer upp prognoser på hur många personer som behöver

² Av skriftlig information från förvaltningen för gymnasium och arbetsmarknad framkommer att 55 kontrakt upphör under 2021, varav 9 hushåll har hittat eget

söka akutboende². Samverkan inför uppsägning dokumenteras eller protokollförs inte. Det finns heller inga dokumenterade samverkansformer för syftet eller ansvarsfördelningen vid samverkan.

8.1 På vilket sätt har barnrättsperspektivet beaktats i denna samverkan?

I intervju med kommunstyrelsens presidium och Tempohus styrelseordförande uppges att barnrättsperspektivet fanns med vid samtalen om kontraktets längd. Däremot finns det inget dokumenterat avseende barnperspektivet i fråga om kontraktslängd. Det framgår således inte hur barnrättsperspektivet beaktades i samverkan.

Det finns inte något strukturerat samverkansarbete för att säkerställa att barnrättsperspektivet beaktas inför att nyanlända familjers kontrakt löper ut.

Vidare framkommer att samverkan inte är barnrättsbaserad, det vill säga att barnkonsekvensanalyser och eller prövning av barnets bästa har gjorts inför att familjerna måste lämna sina temporära boenden och flytta in i ett akutboende. Barnen har inte hörts inför att de ska lämna sitt tillfälliga boende och flytta till akutboende. Det saknas även dokumentation på om kommunstyrelsen, Tempohus eller nämnden för gymnasium

boende och 46 står utan. Av dessa 46 är det 215 personer som är berörda varav 141 barn. Förvaltningen prognosticerar att totalt 185 personer, varav 123 som bor i Tempohus, kommer behöva akutboende under 2021.

och arbetsmarknad har resonerat kring om barnen ska komma till tals i frågan.

9. Hur har nämnden för gymnasium och arbetsmarknad arbetat med den aktuella gruppen, exempelvis i syfte att undvika behov av akutboende?

Under etableringsperioden har nämnden för gymnasium och arbetsmarknad flera insatser som förvaltningen arbetar med för att stötta familjerna när de söker efter permanenta boenden.

Vid mottagande/bosättning i Kungsbacka upprättas en boplan som syftar till att nyanlända ska hitta en permanent bostad. Planerna upprättas för respektive individ och i varje ärende används tolk. Boplanen innehåller aktiviteter som den nyanlända ska genomföra. Bland annat kan nyanlända besöka förvaltningen och få hjälp med att söka bostad genom en boendekoordinator. Det aktiva bostadssöket dokumenteras i ärendet i förvaltningens verksamhetssystem. Varje månad ska minst 20 bostäder sökas. Det finns även krav på att nyanlända ska stå i bostadskö. Förvaltningen följer månadsvis upp att nyanlända sökt bostäder.

Förvaltningen kan även tillhandahålla tolk för att säkerställa att nyanlända förstår vad tvåårskontrakten innebär samt att nyanlända får rätt hjälp för att kunna söka permanent bostad på egen hand.

8.1 Hur har barnrättsperspektivet beaktats i detta arbete?

Av intervju framkommer att barnrättsperspektivet beaktas först när ett akutboende blir aktuellt för en familj. Detta eftersom förvaltningen inte kan utgå från att en familj kommer bli bostadslös innan familjen de facto är bostadslös. Barnrättsperspektivet beaktas när nämnden enligt socialtjänstlagen fattar beslut om akutboende.

10. Hur styrs boendefrågor för utsatta grupper, däribland barn?

Boendefrågan för utsatta grupper styrs genom kommunens bostadsförsörjningsprogram antaget av kommunfullmäktige i april 2020. Nuvarande bostadsförsörjningsprogram gäller för perioden 2019-2025. I programmet finns ett avsnitt som berör frågan om bostäder för utsatta grupper. I avsnittet framkommer att Kungsbacka kommun behöver verka aktivt för att personer som inte har tak över huvudet ska komma in på den ordinarie bostadsmarknaden. Vidare framgår att kommunen behöver ha bra boendestöd och ibland använda bostadsgarantier. Det framgår även av bostadsförsörjningsprogrammet att kommunen erbjuder tvåårskontrakt för nyanlända samt att de aktivt ska söka egen bostad under etableringstiden. Av bostadsförsörjningsprogrammet framgår inte vad kommunen ska göra för att verka aktivt för att personer ska komma in på den ordinarie bostadsmarknaden.

Det framgår inte heller vad som avses med bra boendestöd eller bostadsgarantier.

Av intervju framgår att kommunen har börjat arbeta för att säkerställa att en andel av nybyggda lägenheter tillfaller kommunen som i sin tur kan hyra ut lägenheter till utsatta grupper. Vidare framgår att det finns en ambition att arbeta för att säkerställa ett utbud av olika typer av boenden i flera delar av Kungsbacka. Detta för att skapa inkluderande samhällen där barnfamiljer inte ska behöva flytta till en ny kommun.

På tjänstepersonsnivå finns en samverkansgrupp, Hållbart boende, med representanter från förvaltningen för individ och familjeomsorg, förvaltningen för service och förvaltningen för gymnasium och arbetsmarknad. Syftet med Hållbart Boende är att strategiskt samarbeta kring boendefrågor och bostadsplanering samt tydliggöra ansvar mellan förvaltningarna och undvika dubbelarbete. Vid intervju uppges att samverkansgruppen arbete är strukturerat och bidrar till ett helhetsperspektiv där barnperspektivet beaktas. Vid samverkan förs mötesanteckningar. Vi har inom ramen för förstudien inte tagit del av mötesanteckningarna.

10.1 Hur beaktas barnrättsperspektivet i frågor som rör boende för utsatta barn?

Kommunfullmäktige beslutade om bostadsförsörjningsplanen i april 2020. Av beslutsunderlag i ärendet framgår inte att barnrättsperspektivet har beaktats vid handläggning av ärendet eller vid beslutet. I kommunledningskontorets tjänsteskrivelse i ärendet framgår inkomna synpunkter avseende programmet från bland annat Länsstyrelsen. Länsstyrelsen bedömer sammantaget att programmet inte lever upp till kraven i lagstiftningen utan att det behövs en djupare analys av den demografiska utvecklingen av efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar. Vidare efterfrågar länsstyrelsen en långsiktig plan för mottagandet av nyanlända samt en jämställdhetsanalys i förslaget till bostadsförsörjningsprogram.

Av intervjuer framgår att barnperspektivet beaktas i samhällsplaneringen. Vid framtagande av översiktsplan och detaljplan finns dels barnrättsspecialist och en planarkitekt som utbildats inom barnperspektivet, dels finns framtagna riktlinjer och rutiner för att säkerställa att barnperspektivet integreras i samhällsplaneringen.

Vid placering av nyanlända och utsatta grupper i akutboende tas även hänsyn till att barnfamiljer inte ska placeras i ett boende tillsammans med ensamstående män.

11. Hur hanteras frågan om bostäder för utsatta grupper ur ett långsiktigt perspektiv?

Av intervju framgår att kommunen uppges arbeta långsiktigt med frågan om bostäder för utsatta grupper på flera sätt. Dels genom kommunens översiktsplan och bostadsförsörjningsprogram, dels förs dialog med privata fastighetsägare för att kommunen ska få ta del av en andel av de lägenheter som byggs för att säkra tillgången av lägenheter för utsatta grupper.

Kommunens översiktsplan är från 2006 och aktualiserades av kommunfullmäktige 2018. Av intervju framgår att en ny översiktsplan är under framtagande i förvaltningen för beslut i kommunfullmäktige vid ny mandatperiod. Vad gäller utsatta grupper framgår det av översiktsplanen att förvaltningen för individ och familjeomsorg möter människor som kan ha svårighet att få tag på bostad. Vidare framgår att olika bostadsformer är viktigt för att undvika segregerade områden. Fungerande centrum i varje kommundel ska skapa naturliga mötesplatser och kan också medverka till icke segregerad miljö. Ytterligare beskrivning av kommunens långsiktiga arbete med bostäder för utsatta grupper framgår inte.

I kommunens bostadsförsörjningsprogram framkommer att kommun behöver verka aktivt för att personer som inte har tak över huvudet ska komma in på den ordinarie

bostadsmarknaden. Vidare framgår att kommunen behöver ha bra boendestöd och ibland använda bostadsgarantier. Det framgår inte vidare hur frågan om bostäder för utsatta grupper hanteras ur ett långsiktigt perspektiv.

12. Hur styr och samordnar kommunstyrelsen en sammanhållen etablerings- och integrationsverksamhet kopplat till boendefrågan?

Av kommunstyrelsens reglemente framgår att kommunstyrelsen ansvarar för beslut om samordning mellan nämnder och gränsdragning mellan nämnders kompetens. Kommunstyrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls som ger effekt på helheten.

Vidare framgår att kommunstyrelsen leder, beslutar och samordnar en sammanhållen etablerings- och integrationsverksamhet för nyanlända invandrare och ensamkommande barn utifrån av kommunfullmäktige fastställda etablerings- och integrationsmål samt kvalitetsnivå.

Kommunstyrelsen har antagit en riktlinje för integration i november 2019. Av riktlinjen framkommer att mottagande av nyanlända och ensamkommande barn finns med i kommunens ordinarie långsiktiga bostadsplanering och kommunen strävar efter att inte ha särlösningar för dessa målgrupper. Kommunen strävar även efter att mottagandet ska fördelas jämnt över kommunen. Vidare framgår av riktlinjen att

kommunen endast garanterar genomgångsboende³ under etableringsfasen.

Av riktlinjer framkommer följande:

- ▶ I första hand ska Tempohus erbjuda de nyanlända genomgångsboende i bostäder som ägs eller hyrs av Tempohus.
- ▶ I andra hand ska nyanlända erbjudas genomgångsboende i kommunens egna lokaler som förvaltas av Service Fastigheter.
- ▶ I tredje hand ska nyanlända erbjudas genomgångsboende i form av tillfälligt inrättade sovsalar i kommunens lokaler som förvaltas av Service Fastigheter.

Riktlinjen beskriver kommunens förväntningar på den nyanlända. Kommunen har samma förväntningar på ensamkommande barn, nyanlända barn och nyanlända vuxna som finns på övriga kommuninvånare. Alla kommuninvånare har likvärdiga rättigheter och skyldigheter.

Nyanlända ska vara aktiva i att söka eget boende samt ta ansvar för att ordna boende för eventuella anhöriga som kommer senare. Kommunen ska ge information om hur man söker eller köper en bostad. De nyanlända ska kunna klara sin egen hyra och hyran ska inte subventioneras.

13. Slutsatser

Förstudien syfte har varit att *översiktligt* kartlägga hur berörda parter har hanterat barnets bästa och barnkonventionen i relation till frågan om boende.

Vår sammantagna slutsats är att det inte finns former för hur barnet bästa eller barnkonventionen ska beaktas i frågan som rör barnfamiljernas situation vid etableringsboenden och där familjer riskerar att stå utan bostad.

Dialogen mellan kommunstyrelsens presidium och ordförande i styrelsen för Tempohus avseende tvåårskontrakten bereddes inte med hjälp av förvaltningen. Barnperspektivet uppges ha beaktats i dialog mellan kommunstyrelsens presidium och styrelseordförande för Tempohus. Däremot finns inget dokumenterat avseende barnperspektivet och hur detta beaktades vad avser kontraktets längd och att barnfamiljer riskerar att stå utan boende efter tvåårskontrakten löper ut.

Förstudien visar att barnperspektivet inte har beaktats av kommunstyrelsen eller av Tempohus i samverkan inför samt vid beslut om riktlinjer för tvåårskontrakt.

³ Tillfälliga bostäder med korttidskontrakt och utan besittningsrätt.

Förstudien visar att det i huvudsak finns ett etablerat arbetssätt mellan Tempohus och nämnden för gymnasium och arbetsmarknad för samverkan inför att kontrakten löper ut, men att detta inte är dokumenterat eller inbegriper ett barnrättsperspektiv. Enligt vår mening skapar avsaknaden av dokumenterade riktlinjer och/eller rutiner för samverkan en risk för att ansvarsfördelningen blir otydlig och att samverkan riskerar brista vad gäller beaktandet av barnrättsperspektivet.

Vi noterar att samverkan inte är barnrättsbaserad, det vill säga att barnkonsekvensanalyser och eller prövning av barnets bästa inte har gjorts inför att familjerna måste lämna sina temporära boenden. Barnen har inte hörts i frågan. Vi noterar även att det saknas dokumentation på om kommunstyrelsen, Tempohus eller nämnden för gymnasiet och arbetsmarknad har resonerat kring om barnen ska komma till tals i frågan.

Förstudien visar att nämnden för gymnasium och arbetsmarknad arbetar med insatser för att stödja nyanlända med att söka permanent boende. Förvaltningen kan tillhandahålla tolk om nödvändigt samt följer månadsvis upp att de nyanlända sökt bostad.

Vidare visar förstudien att det inte finns dokumenterat att barnkonsekvensanalys genomförts eller hänsyn har tagits till

barnrättsperspektivet inför att barnfamiljers bostadskontrakt sägs upp av Tempohus. Förstudien visar att nämnden för gymnasium och arbetsmarknad genomför barnkonsekvensanalys avseende nyanlända barnfamiljer efter etableringsperioden i de fall barnfamiljerna blir hemlösa.

Kommunstyrelsens styrning av arbetet med etablerings- och integrationsverksamheten kopplat till boendefrågan görs genom riktlinjen för integration samt bostadsförsörjningsprogrammet. En målsättning för integrationen är att inte ha särlösningar för berörda målgrupper. Det finns även en samverkansgrupp för att strategiskt arbeta med hållbara boenden för att tydliggöra ansvar och roller i arbetsprocesserna samt undvika dubbelarbete mellan förvaltningar.

Sammanfattningsvis visar förstudien att barnrättsperspektivet inte har varit närvarande i den politiska styrningen eller samverkan avseende boendefrågan för nyanlända barnfamiljer. Det saknas dokumentation i samverkan rörande barnrättsperspektivet i boendefrågan för nyanlända barnfamiljer. Vidare bereddes beslutet om tvåårskontrakt för etableringsboende inte med hjälp av förvaltningen. För framtida beslut som avser nyanländas boendesituation ser vi en risk för att barnrättsperspektivet inte beaktas om inte gängse beredning sker.

Göteborg den 21 juni 2021

Elin Forså
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Karin Knutsson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Mikaela Bengtsson
Verksamhetsrevisor, Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

Bilaga 1. Bakgrund

Nyanlända i Kungsbacka kommun erbjuds boende under den tvååriga etableringsperioden. Det framgår att ett antal familjers kontrakt håller på att löpa ut och att familjerna därmed lämna sina tillfälliga bostäder.

FN:s barnkonvention är svensk lag sedan den 1 januari 2020*. Enligt lagen ska barnets rättigheter beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i ärenden som rör barn. I lag och konvention återfinns även skrivningar kring barnets rätt till levnadsstandard.

Artikel 27 i barnkonventionen slår fast barnets rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Konventionsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att bistå barnets vårdnadshavare för att säkerställa barnets rätt till en skälig levnadsstandard och vid behov erbjuda materiellt bistånd och utarbeta stödprogram för att garantera denna rättighet gällande bostad. Enligt FN:s kommitté för barnets rättigheter ska rätten till bostad tolkas som en rätt att bo någonstans i trygghet, fred och under värdiga former.

FN:s barnrättskommitté betonar att rätten till bostad hänger samman med alla andra rättigheter i barnkonventionen. Bostaden behöver skapa förutsättningar för barnet att få sin rätt tillgodosedd till lek, vila och fritid enligt artikel 31 i

barnkonventionen. Bostaden behöver också skapa förutsättningar till studiero i hemmet för att säkra barnets rätt till utbildning enligt artikel 28 och 29 i barnkonventionen. Bostaden ska stödja barnets rätt till liv och utveckling i enlighet med konventionens artikel 6.

I Kungsbacka kommun är flera parter på olika sätt ansvariga för frågor kopplat till boende för nyanlända:

Kommunstyrelsen ansvarar för att:

- ▶ Leda, besluta och samordna en sammanhållen etablerings- och integrationsverksamhet för nyanlända invandrare och ensamkommande barn.

Tempohus ska:

- ▶ Uppföra och förvalta temporära bostäder. Bygglovets för bostäderna sträcker sig till 2026.

Nämnden för gymnasium och arbetsmarknad ansvarar för att:

- ▶ Utveckla och driva arbetet med etablering av ensamkommande barn, ensamstående vuxna och familjer.
- ▶ Ansvarar för myndighetsutövning avseende försörjningsstöd och övrigt ekonomiskt bistånd samt bistånd i form av akut boende.

Därtill har nämnden för Individ och Familjeomsorg ansvar för bistånd i form av tillfälligt boende och skyddat boende vid våld i nära relationer samt bistånd i form av boende för grupper som har svårt för att få och behålla boenden på den ordinarie bostadsmarknaden.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående samt utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det är väsentligt att genomföra en förstudie om kommunstyrelsen, nämnden för gymnasium & arbetsmarknad och Tempohus arbete avseende boendefrågan för nyanlända barn och familjer. Syftet med förstudien är att översiktligt kartlägga hur berörda parter har hanterat barnets bästa och barnkonventionen i relation till frågan om boende.

Bilaga 2. Källförteckning

Intervjuer

- ▶ VD och styrelseordförande för Tempohus AB, 2021-05-10
- ▶ Samhällbyggnadschef och verksamhetschef hållbar utveckling, 2021-05-10
- ▶ Förvaltningschef, enhetschef för enhet för etablering av nyanlända och enhetschef för myndighet vid förvaltningen för gymnasium och arbetsmarknad, 2021-05-12
- ▶ Nämnden för gymnasium och arbetsmarknads presidium, 2021-05-12
- ▶ Kommunstyrelsens presidium, 2021-05-12

Dokumentation

- ▶ Aktivt markägande
- ▶ Avtal Tempohus avseende villavagnar
- ▶ Handlingsplan för barnkonventionen 2014-2018
- ▶ Policy barnkonventionen, 2014
- ▶ Kommunstyrelsens förvaltningsbudget 2021
- ▶ Ägardirektiv Tempohus
- ▶ Kungsbackas bostadsförsörjningsprogram 2019-2025
- ▶ Riktlinjer för hyresfrågor, Tempohus, 2019
- ▶ Riktlinjer för integration
- ▶ Rutinhandbok för detaljplan
- ▶ Social konsekvensanalys i detaljplanering
- ▶ Mötesanteckningar från kommunstyrelsens presidiums möte med Eksta
- ▶ Mall för barnrättsbaserat beslutsunderlag Kungsbacka kommun
- ▶ Mall för prövning av barnets bästa